Ն. 4992 = 1882 ՅՈՒԼԻՍ 22 ԲԷՆՃԵԷՄՊԻՀ — 23 ԻՆՃԻ ՍԷՆԷ — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ. ՕԳՈՍՏՈՍ 3 ԲԷՆՃԵԷՄՊԻՀ — Ն. 4992

ՏԻԱԳԼԱՐ

Իթթանպոլ իչին սէնէլիկ մէճիտ 10
Ալթը այ » 5
Իւչ » » 3

Թաշրալար իչին մէճիտիէ 10
Ալթը այ » 5
Բօսթա իւճրէթի պիզէ այիտ տիր-

ԻԼԱՆԼԱՐ

Պէրինճի տէֆա իչին սաթը 3 Ղ.
Իքինճի » » » 2 Ղ.
Իւչիւնճիւ » » » 1 Ղ.

30 ՓԱՐԱ.

Մասիսի Էջերեան

ՄԻՈՆԱՏԻՍ ԷՐՃԻԵԱՍ

Իլան սրրասընա գանու�ական իրանաթ ու իխթիսաթլըն սաթը 3 Ղ.
Մէքթուպլար Ն. Գ. Թանուսեան իմինէ եազըլըր.
Իթթանպոլտա, Գալաթատա Բէնիշէնպիհ-պազարընտա Իրսի խանընտա Ն. 41.

30 ՓԱՐԱ.

١٢٩٨ ԹԻՄՈՒԶ ٢٢ — ١٢٩٩ ՐԱՄԱԶԱՆ ١٩

(Ղազէթալարտա կէօրէ-լէր ՌէնկէրՓԼԸ.)

Լօնտրա, 2 օգոստ.

Թէքրար Գանֆէրանսա իշթիրաք իյլէմէք իւզրէ, Մ. Օսուեա թալիմաթ ի թա օլունտու։ Թէէմին օունտուղունա կէօրէ, Պապը Ալինին Մըսրրա ասաքիր իյզամընա գարար վերմիշ օլմասը ճիհէթլէ, եա գանթ Գօրթի, վէ եախօտ Մ. Օսու Սուէիշ գանալընին էվրօբանըն հիմաեէի միւթէֆիգէսի թահթընա վազընը թէքլիֆ իտճէքլէր իմիշ։

Լօնտրա 2 օգոստոս

Տէյլի Նիուզուն պէեանընա կէօրէ, Ինկիլթէրրա հիւքիմէթի, տէվլէթի Ալիեէտէն, ասաքիրի Օսմանիէէնին ժէնէրալ սըր Ժ. Ուօրսլէյին գօմանտասը թահթընտա պուլունմասընա տաեիր պիր մուգավէլէնամէ իմզալամասընը թալէպ իյլէեէճէք իմիշ։

Բօմա, 2 օգոստ.

Սուէիշ գանալընին հիմաեէսի իչին Իթալիա թարաֆընտան վուգուպուլան պիր թէքլիֆտէ, գարաեա ասքէր չէգարըլմասընա, վէ թէտապիրի ասքէրիեէ իճրասընա լիւզում կէօրիւլմեէրէք, տէվլէթլէրին — Թիւրքիա տախի տախիլ օլտուղու հալտէ — միթթէֆիքեարանէ հարէքէթի թալէպ օլունմուշ տըր։

Բարիս 3 օգոստ.

Ֆրանսանըն Պէրլին սէֆիրի պարօն Գուրսէլ խարիճիեէ նազընը ըֆթաթը.լը տախիլ օլտուղու հալտէ, պիր թէսվիեէի մէսալիհ հէյեէթի վիւքէլասընըն թէշքիլի միւհթէմէլ տիր։

ԻՃՄԱԼԸ ԱՀՎԱԼ

Մըսրրա ասքէր սէվգրեաթընա պաշլանընըմըշ տըր։

Թաշիֆ վէ Մէճիտիեէ վաքօրլարը տիւն ազշամ Իսկէնտիրիեէեէ միւթէվէճհիհէն լիմանընըզտան հարէքէթ իթմէկէ էմր ալտըգլարը ճիհէթլէ, Ուն-Գաբան.քէօրրիւսինտէն մէզքիւր վաքօրլարա ասքիրի Շահանէ իրքեաց օլունմուշ օլտուղու կիպի, լէվազիմի ասքէրիեէնին պիր գէսմը տախի Խըտրվիեէ վաքօրլարընտան Մահէլլահ նամ վաքօրընա եիւքլէտիլիկի իշիտիմիշ տիր։

Կէրէք Սէլանիկէ միւթէվէճհիհէն եօլա չէզ տրըմըշ օյան մէզքիւր իքի վաքօրլարա իրքեաց գէլընան, վէ կէրէք Մըսրրա իրսալինէ գարար վերիլիպ թէճհիզ իտիլմիշ օյան ասքիրի Շահանէ ալայլարը, սիվարի, բիեատէ, վէ թօփճու պէօլիւքլէրինտէն իպարէթ օլուպ, պունլարը թէճհիզթը իքմալ գէլընմըշ տըր։

Մըսրրա կիտէճէք ասքիրէ պէշէր այլէգ վերիլմիկի իշիտիմիշ տիր։

Գանֆէրանս ճան չէքիշմիմէք հալինտէ իքէն եէնիտէն պիրտէն պիրէ ճանլանմըշ տըր։

Ռուսիա հիւքիմէթի, Տէրիսաատէթ մասլահաթկիւզարը Մ. Օսուեա միւզաքէրաթա իշթիրաք իթմէմէսի իչին թալիմաթ վերմիշ օլտուղու հալտէ, պիրտէն պիրէ թէպտիլի էֆքեար իտէրէք, տիւն սապահ մասլահաթկիւզարը միմաիլէյհէ պա թէլէկրաֆ վերտիկի թալիմաթտա թէքրար էնճիմէնի սիւֆէրաեա իշթիրաք իթմէսինի էմր իյլէմիշ, վէ պինապէրին տիվէլի մուազզամա սիֆէասը իլէ Տէվլէթը Ալիեէ մուրախասլարը տիւն Թարապիատա ագտը իճթիմա իյլէմիշլէր տիր։

Ֆագաթ պու իճթիմատա տա ազատան պիրի գանֆէրանս ագտընա արթըգ լիւզում գալմըշ օլուպ օլմամասը մէսէլէսինի մէզքի միւզաքէրէեէ գօյմուշ, վէ Այմանիա իլէ Ավթրիա տէվլէթլէրի մուրախասլարընտան մատատա, ազանըն քեաֆֆէսի արթըգ էնճիմէնի սիւֆէրանըն ագտընըն լիւզումուզ օլտուղու. էֆքեարընտա պուլունմուշլար տըր։ Պու հագգա հէնուզ հիչ պիր գարար վերիլմէմիշ տիր։

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Մէճլիսի իտարէի էմանէթ ազալըզը, Շուրաի ումուրու մալիեէ միւլազիմիկինտէ միւսթախտէմ Շէքիպ պէյէ,

Էրզիեէի միւլհագա աշար նէզալէթի, Էտիրնէ վիլաեէթի աշար վէ աղնամ նազընը սապզ Մուհէտտին պէյէ,

Էտիրնէ վիլաեէթի ճէլիլէսի աշար վէ աղնամ նէզարէթի, Գոսովա վիլաեէթի աշար նազընը սապզ Նէճիպ պէյէ թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

Զաթը հազրէթի Միւլիքեանէ գրաաթը Շէրիֆէլէրի վէքիլի Ահմէտ Էսատ էֆէնտիեէ պիրինճի ռիթպէ մէճիտի նիշանը իհսան պույրուլմուշ տուր։

Գանթ Գամանտո իլէ Իթալիա բարլամէնթո ազասընտան Մ. Գօրբի պու սապահ չէհրիմիզէ մուվասէլէթ իթմիշլէր տիր։

Իզմիրտէ պուլունան ասքիրի Շահանէ գանանտանը Սալիհ բաշա հազրէթլէրի տիւն Տէրիսաատէթ կէլմիշ տիր։

Թարաֆը տէվլէթի Ալիեէտէն, զիրաաթ իմինի թահսիլ իչին, Բարիսէ կէօնտէրիլմիշ օյան, մէքթէպի Սուլթանի վէքիլխարճը վէ տախիլի միւտիրի Գալավա էֆէնտինին պիրաաէրի Բօլ Գալավաս էֆէնտի իլէ Նուրի պէյ, պու քէրրէ իքմալը թահսիլ իտէրէք, վէ պիրինճի տէրէճէտէ պիրէր չէհատէթնամէ ալարագ, Տէրիսաատէթ միւթէվէճհիհէն հարէքէթ իյլէմէք իւզրէ պուլունտուգլարը, տէվամ իյլէտիքլէրի տարիւֆունունուն միւտիրի թարաֆընտան զիրաաթ նէզարէթի ճէլիլէսինէ իշար օլունմուշ տըր։

Սէլանիք մէրքէզ գանանտանը Ֆէրիգ Սալիհ բաշա հազրէթլէրի տիւն սապահ Տէրիսաատէթ մուվասէլէթ իթմիշ տիր։— Միւշարիլէյհ Մըսրրա ազիմէթ իտճէճէք հէյեէթի ասքէրիեէ երքեանընտան պուլունտուղու իշիտիմիշ տիր։

Բուսիա էլչիսի Մ. Նէլիտօֆուն Բուսիանըն Լազարէֆ նամ պէյլիք վաքօրույլա պու կիւն շէհրիմիզէ մուվասէլէթ իտէճէկի մէսմու տըր։

Իտարէի մախսուսէնին ճանիք, Սէլանիք, Գայսէրիյէ, վէ Մէտաբը Թէվֆիգ նամ վաքօրլարընըն Մըսրրա կէօնտէրիլճէք ասքիրի, թայեին օլունտուգլարը մահէլլէնէ ալարագ, օլ ճանիպէ կէօթիւրմէկէ էմր ալմըշ օլտուգլարը մէսմու տըր։

Բուսիա մասլահաթկիւզարը Մ. Օսուեա թալիմաթ կէթիրմիշ օյան Էրէկլիկ նամ Բուս վաքօրու մէմուրիյէթի մախսուսէ իլէ Իսկէնտէրէեէ հարէքէթ իթմիշ տիր։

Տիւնքի կիւն Սէլանիքտէն կէլէն Իթալիա վաքօրու, չէհրի մէզքիւր. տէն ալմըշ օլտուղու եիւզ գատար իսթիպատալ նէֆէրատընը, վէթանլարը օյան Սուրիատա սէվգ իյլէմէք իւզրէ, Զանագ-Գալէատա չէգարմըշ տըր։

Կէչէն ճումատա իրթէսի կիւնիւ կիւնտիւզիւն սատթ իւչիւնտէ, Գասրմ-Բաշատա Դուլգապզ ճիվարընտա էմիր էֆէնտի թէքքէսինին էօնիւնտէ Կարապէտ իսմինտէ պիրիսի ֆիւճճէթէն տիւշիւպ վէֆատ իթմիշ տիր։

Տիւնքի կիւն արաեքը ֆիշէնկի սատթան պիր ատամ, Գալաթատա Թավեար-խանընա կիրէր իքէն, եա գաղաէն վէ եախօտ գատէն, սէբէթինին իչինէ եանմըշ պիր սիկարա ատթըլարագ, ֆիշէնկերին հէբսի պիրտէն ատթէշ ալըպ, բաթլամըշլար, վէ պունուն իւզէրինէ խան տէրունինտէ պուլունան «ԼԷՎԱՆԹ» գաշշմաղա պաշլատգլարընտան, պիւեիւք պիր թէլաշ հուսուլէ կէլմիշ տիր։

Վագրթ զաղէթասընըն պէեանընա կէօրէ, միլլէթիմիզէն Արսլան օղլու Կօմիտաս իսմինտէ պիրիսինին Բանկալթիտէ Իյճատիեէտտէ միթասարրըֆ օլտուղու, վէ սիկուրթա իթհիրմիշ պուլունտուղու 34 նիւմէրօլու խանէսինի պու քէրրէ եազըպ, սիկուրթա գումբանեասընը ալտատարագ, պէտէլինի ամմագ կիպի պիր ճինաեէթէ թէշէպիւս իթթիկի, վէ իքի գունտագ իլէ պիր չօգ ֆիթիլլէր գօյտուղու Պէյօղլու Բօլիս միւտիրի Պահրի բաշա հազրէթլէրի թարաֆընտան խթիխպար օլունարագ, գունտագլար իլէ պէրապէր մէրգում Կօմիտաս տէրտէօֆ իտիլմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պալը քէսիր քահանայլարընտան նամտար վէ իշկիւզար, չէօյլէ քի, միլլէթճէ վէ տէվլէթճէ չօգ խըտմէթլէրտէ պուլունմուշ օյան արժ. Տէր Ադամ հայր Թուրնաեանընը պուտէֆա մէրհում օլտուղու, մաթէսիւֆ խապէր ալընմըշ տըր։

* * *

Զաղէթալարտա, Մըսրրատա պուլունան արժ. Տէր Սահակ հայրըն պիր իքի գէլթա մէքթուպլարը օգունմագտա, վէ մահէլլի մէզպուրտէ միլլէթիմիզէն երեւզ նէֆէր գատար պիշարէկեանընը, քիլիսէեէ թօրլանտրագ, աճլըգտան էօյմէք տէրէճէսին. տէ զարուրէթ չէքմէքտէ օլտուգլարը օգունմագտա օլտուղու հալտէ, պուրատան իսէ, հէյլէ իքի այտան սոնրա, եալընըզ 100 լիրա եէթիշտիրիլտիկի տախի օգունմագտա տրրպէօյլէ պիր աֆէթ վագթինտէ, էօյլէ պիր մէմլէքէթտէ, եիւզ լիրա իլէ եիւզ քիչինին հիչ տէկիլ իսէ պիր հաֆթա գայրբլապիմէլէրի իչին, պէսպէլի հէր ատամ իչին, պիրէր թանէ համայիլ կէօնտէրիլմիշ օլմալը տըր քի, պօեունլարընա ասարագ, միճիզէ վէ հիքմէթ նէվինտէն օլտուղու հալտէ, ճէլրդա վէ սէֆիլիկէ տաեանապիսինէր, եօգսա, օն պէշ եաշընտա պիր չօճուղուն տախի ազլը բէք այէա իրէր քի, պու արատա, մէզքիւր 100 լիրա, պիր հաֆթա պիլէ քիֆայէթ իյլէմէեէճէք տիր, չինքի թապիթիլէ պանլարըն իչէրինտէ խասթասը վէ սայիրէսի տախի պուլունաճագ տըր, վէ քիմ պիլիր պուրատանտա պիր տահա նէ վագթի իստատա եէթիշտիրիլէճէք տիր։

Ասլէն իսթանպոլու օլուպտա, խայլի վագրթատան պէրու Խրաիվ հազրէթլէրինէ խըտմէթ իթմէքլիկ միֆթէխիր պուլունմագտա օյան Զենոբ պէյ տախի, Մըսրը վաղատը իւզէրինէ պուրատա կէլմիշ տիր։

Սալը կիւնքի Հայրէնիքտէ օգունտուղունա կէօրէ, Մըսրը քիլիսէսի սանտրըզընը, միրի միւմաիլէյհ եանընտա, 400 ատէտ լիրասը պուլունմագտա իմիշ։

Պու բարա մէսէլէսինին սահիհ օլուպ օլմատըգընը հէնուզ պիլմէյիզ. Հայրենիք տախի մէսմուտթ իւզէրինէ օլտուղու հալտէ եաղմագտա, վէ բաթրիկխանէնին թէֆթիշ վէ թահկիգընը տավէթ էյլէմէքտէ տիր. պունլար իյի, պունլարա պիր շէյ տիմէյիզ, լաքին էսէֆ վէ թէաճճիպ իտէրէք կէօրմէքտէյիզքի, մէզքիւր զաղէթա, էօյլէ պիր զաղթա, շիմտի ատէթէն օլտուղու իզրէ, հիչ տէյիլ իսէ «էֆէնտի» սրֆթաթը տախի վիրմէեէրէք, վէ ճարտարագա օլտուղունուտա զիքրը իյլէտիկի թագտիրտէ «աղա» սրֆթաթընը վիրմէքլիկի, նէկատէթ մուզայիր ատա իթմէմիշ, վէ կիւեա պիր գաեբզճը վէ եախօտ պիր նամալիւմ ատամ իսմի վիրիեօր կիպի «ճարտարագա Զենոբ աղա անուն անձ մը» տէմիշ տիր քի, տօղրուսու, պիր զաղէթա լիսանընա եազըշը չէյ տէկիլտիր։

Մըսրը մէսէլէսինէ տաեիր գանթ Կրանվիլէն գանթ Տիւֆէրինէ իրսալ օլունան պիր գրթա նօթանընը թէրճէմէսի

Ֆօրէյն-Օֆֆիս (Ինկիլթէրրա խարիճիեէ նէզարէթի)

11 յուլիս 1882

(Տէյլի Նիուզ-Իեմ Ինկլանտ պաբէյեէ)

1881 սէնէսի փետրվար աեընտա զուհուր իյլէեէն շուրիշի ասքէրի զէմանընտա Մըսրը մալիյէսինտէ ազ չօգ պիր ֆազլի վարիտաթ կէօրիլմէքտէ օլտուղու կիպի, հէր հալտա մէմալիքի մէզքիւրէնին կէրմիթամ մէ իւզրէ թէֆէրիւզու թէրագգը իտէճէկինի անլաթմագտա իսի. մէզքիւր շուրիշին սէպէպի զուհուրի, օլ վագթըն ճիհատիեէ (հարպիեէ) նազընը օյան չէրքէս Օսման Ռէֆգի բաշանըն տէօրթ եախօտ պէշ Մըսրլը զաղթանընը թահթը թէվզբֆա ալընմալարընը էմր իյլէմէսի օլուպ, թէվզբֆլարը էմր օլունան իշպու զաղթան միեանընտա պիրինճի ալայ միրալայը Ալի Ֆէհմի պէյտէ պուլունմագտա օլտուղունտան, ալաեը մէզքիւր իւմէրասը ճէպրէն ճիհատիեէ նէզարէթի տայրէսինտէքի մէճլիս օտասընա կիրէրէք, միշարիլէյհ Օսման Ռէֆգի բաշաեա հագարէթլէր իճրա էյլէտիքտէն, վէ մահպուսիյնի, ճէպրիլէ գուրթարըպ, սէպէպլէրինի թախլիեէ իթթիքտէն սոնրա, պէրապէրլէրինճէ մէզքիւր ալայըն էֆրաաբ պուլունտուղու հալտէ, Ասպիտին սէրաեընա կիթմիշլէր, վէ հարպիեէ նազընը, պաշլըճա ճիւնհա օլարագ, անճագ թիւրք վէ չէրքէզ զաղթանընը ռիւթպէլէրինի Թէրֆի իյլէմիեէճէք տիր։

Պունուն իւզէրինէ Խրաիվ հազրէթլէրի գարշը գօեաճագ հիչ պիր գումվէթի օրմատըգընը, վէ օրտուսպարընտան հիչ պիրինին իւզէրինէ էմնիյէթ իտէմէսինի Ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզ ժէնէրալ գանսօլոսլարընա խապեր վերմիշ, վէ պիր ալայ ատաքիրին Թարահ իւզէրինէ եիրիմէքքէ օլտուգլարը իշիտիրիկի կիպի, միշարիլէյհ հազրէթլէրի ճիհատիեէ (հարպիեէ) նազընը, վէ եէրինէ մահմուտ Սամի բաշաեա նատպ իթմիշ տիր։ Ասայիշ պէօյլէճէ իեատէ օլունարագ, պու թէպտիտիլինի իրթէսի կիւնիւ, գրեամ իյլէմիշ օյան միրալայլար արզը իթատի իթմիշլէր տիր։

Ֆագաթ օրտուսնուն կիւնտէն կիւնէ արթմագտա օյան խէլէճանը պիր աղ սոնրա տա, սուրէթի ճիհատիեէ օլարագ, տիկէր պիր թարդրա նէմանեան օրմուշ տըր։ Ասպիրին 20 սինտէ իքի գրթա էմնամէի խրաիվեէ նէշր ու իյան օլունարագ, պունլարտան պիրինտէ ասաքիրի պէրրիեէ ու պահրիեէ վերիլէն մասլէրընտէ արթըրլըգը, վէ խուսուսը մէզպուր իչին հիւքիմէթ պիտճէսինտէ թայեին օլունմուշ պուլունան 50,000 լիրայէն 60,000ի իպաղ գելընտըզը, վէ տիկէրինտէ տախի, օրտուտա թէնսիգաթ ու իսլահաթ իճրա իյլէմէք իւզրէ պիր թէշքիլաթ գօմիսիօնունուն նասապը պէեան օլունմուշ իսի Իշպու թէշքիլաթ գօմիսիօնու հարպիեէ նազընընընը ռիեասէթի թահթընտա պուլունմագտա օյուպ, օն պիր նէֆէր միրալայլարտան միւրէքքէպ իսի, վէ պու միրալայլարընը եալընըզ տէօրթիւ էվրօբալը, վէ պագբսը միսլիման օլտուգլարը միսիլլու, իյլէրինտէն պիրի տէ փետրալընտա վուգու պուլան շուրիշին ասըլսէպէպի զուհուրու օյան Արապի պէյ իսի։

Մէզքիւր էմրնամէնին մէճլիսի միւքէլլատա թաստիգ օլունտուղու կիւն, գանթրօլ մէմուրլարը պէր միթաա մէճլիս իճթիմաընտա հազրը պուլունտուգլարընտան, օրտուսա արթըգ ինթիզամ տէնիլէն շէյին էսէրի պիլէ գարամըշ օլտուղու կիպի, զապիթանընը տախի ճիհատիեէ (հարպիեէ) նազընընա իթաան իթմէմէքտէ պուլունտուգլարընը տէրմիեան իլէ, պէօյլէ պիր էմնամէ նէշրիլլէ, պունլարընը պիր իքի կիւն սոնրա գալգբպտա հիւքիմէթտէն եէնիտէն պազը կէօնա բարա իլէ իճրա օլունապիլիր ֆէտաքեարլըգլար թալէպ իյլէմէեէճէքլէրինին թէէմին օլունամասընտա գաղընը պէեան իյլէմիշլէր տիր։

Գօմիսիօնտա միւսլիման ազալարըն ճիհատիեէ նազընընընն նուֆուզունու գըրմագ վէ ըէյնէ մուխալիֆէթ իթմէք իւզրէ պէյնէրինտէ պիր իթթիֆագ հուսուլէ կէթիրմէք արզուսունտա պուլունտուգլարը անլաշըլմագտա իսի։ Միրալայլար պիր ալայտա զապիթանտան պիրինին մահէլլի միւնհալ գալընգտա եէրինէ թայեին օլունաճագ զապիթին մէզքիւր ալայըն միրալայը թարաֆընտա թայեինին թալէպ իյլէտիքլէրինտէն, մէճլիսի միւքէլլանընը միմաիլէյհիմիւն իչպու Բալէպինէ մուվաֆֆագաթ կէօսթէրմէսիլլէ, ալայ իւ-

Թէրֆի իյլէմիշ զամանընտան սօնրա իթհամ իթմիշլէր տիր։

Պունուն իւզէրինէ Խրաիվ հազրէթլէրի գարշը գօեաճագ հիչ պիր գումվէթի օրմատըգընը, վէ օրտուսպարընտան հիչ պիրինին իւզէրինէ էմնիյէթ իտէմէսինի Ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզ ժէնէրալ գանսօլոսլարընա խապեր վերմիշ, վէ պիր ալայ ատաքիրին Թարահ իւզէրինէ եիրիմէքքէ օլտուգլարը իշիտիրիկի կիպի, միշարիլէյհ հազրէթլէրի ճիհատիեէ (հարպիեէ) նազընընընն թաստիգ իթմէմէսի, վէ եէրինէ մահմուտ Սամի բաշաեա նատպ իթմիշ տիր։ Ասայիշ պէօյլէճէ իեատէ օլունարագ, պու թէպտիտիլինի իրթէսի կիւնիւ, գրեամ իյլէմիշ օյան միրալայլար արզը իթատի իթմիշլէր տիր։

Ֆագաթ օրտուսնուն կիւնտէն կիւնէ արթմագտա օյան խէլէճանը պիր աղ սոնրա տա, սուրէթի ճիհատիեէ օլարագ, տիկէր պիր թարդրա նէմանեան օրմուշ տըր։ Ասպիրին 20 սինտէ իքի գրթա էմնամէի խրաիվեէ նէշր ու իյան օլունարագ, պունլարտան պիրինտէ ասաքիրի պէրրիեէ ու պահրիեէ վերիլէն մասլէրընտէ արթըրլըգը, վէ խուսուսը մէզպուր իչին հիւքիմէթ պիտճէսինտէ թայեին օլունմուշ պուլունան 50,000 լիրայէն 60,000ի իպաղ գելընտըզը, վէ տիկէրինտէ տախի, օրտուտա թէնսիգաթ ու իսլահաթ իճրա իյլէմէք իւզրէ պիր թէշքիլաթ գօմիսիօնունուն նասապը պէեան օլունմուշ իսի Իշպու թէշքիլաթ գօմիսիօնու հարպիեէ նազընընընն ռիեասէթի թահթընտա պուլունմագտա օյուպ, օն պիր նէֆէր միրալայլարտան միւրէքքէպ իսի, վէ պու միրալայլարընը եալընըզ տէօրթիւ էվրօբալը, վէ պագբսը միսլիման օլտուգլարը միսիլլու, իյլէրինտէն պիրի տէ փետրալընտա վուգու պուլան շուրիշին ասըլսէպէպի զուհուրու օյան Արապի պէյ իսի։

Մէզքիւր էմրնամէնին մէճլիսի միւքէլլատա թաստիգ օլունտուղու կիւն, գանթրօլ մէմուրլարը պէր միթաա մէճլիս իճթիմաընտա հազրը պուլունտուգլարընտան, օրտուսա արթըգ ինթիզամ տէնիլէն շէյին էսէրի պիլէ գարամըշ օլտուղու կիպի, զապիթանընը տախի ճիհատիեէ (հարպիեէ) նազընընա իթաան իթմէմէքտէ պուլունտուգլարընը տէրմիեան իլէ, պէօյլէ պիր էմնամէ նէշրիլլէ, պունլարընը պիր իքի կիւն սոնրա գալգբպտա հիւքիմէթտէն եէնիտէն պազը կէօնա բարա իլէ իճրա օլունապիլիր ֆէտաքեարլըգլար թալէպ իյլէմէեէճէքլէրինին թէէմին օլունամասընտա գաղընը պէեան իյլէմիշլէր տիր։

Գօմիսիօնտա միւսլիման ազալարըն ճիհատիեէ նազընընընն նուֆուզունու գըրմագ վէ ըէյնէ մուխալիֆէթ իթմէք իւզրէ պէյնէրինտէ պիր իթթիֆագ հուսուլէ կէթիրմէք արզուսունտա պուլունտուգլարը անլաշըլմագտա իսի։ Միրալայլար պիր ալայտա զապիթանտան պիրինին մահէլլի միւնհալ գալընգտա եէրինէ թայեին օլունաճագ զապիթին մէզքիւր ալայըն միրալայը թարաֆընտա թայեինին թալէպ իյլէտիքլէրինտէն, մէճլիսի միւքէլլանընը միմաիլէյհիմիւն իչպու Բալէպինէ մուվաֆֆագաթ կէօսթէրմէսիլլէ, ալայ իւ-

մէրա վէ զապիթանքն քեաֆֆէսի-նին միրալայքն պէնտէյէրի օլուպ, պինապէրին ծնուն էֆքեարքնա խըտմէթ իթմէյէրինէ մահէլ վէ-րիլտի։

Ցունիսին պիրինտէ վուգու պու-լան իճթիմատա, Արապի պէյ, ճի-հատիեէ նազիրքնա էօյլէ հէր հալ-տէ քէօր քէօրիւնէ իթաաթ իթմէ-եէճէկինի պէեան իյլէմէկէ գատար քիւսթանբուլդատա իլէրլէսի իսէ տէ, Ինկիլիզ ազանքն միւզաքէրաթտան չէքիլէրէք գալգըպ կիտէճէկինի թէհտիտ իյլէմէսի իւզէրինէ, Արա-պի պէյ պէեանը էֆքեար իյլէմէք իւզրէ պու նէվ մէգալաթտա պու-լունմասընան տօլաեր արզը թէ-էսսիւֆ իթտի։

Օրտուտա իմթիզամսըզլըգ, վէ գանունա ատէմի ըիայէթ կիթ կիտէ իլէրլէմէքտէ օլուղունտան, սեպտեմբեր այընտա պէօյլէ ատէ-թա հալի ֆէսատտա պուլունան ա-լայլարտան պիրինի Գահիրէտէն պաշգա պիր մահէլէ իրսալ իյլէ-մէք թէճրիպէսինտէ պուլունուլ-տուղունտա, Արապի պէյին թահթը իտարէսինտէ օլտուղու հալտէ, թէքրար պիր շուրիշի ասքերի զու-հուր իյլէտի։ Միրալայլար, հէյեէ-թի վիքէլանքն իսթիֆասընը, վէ պիր գանունու էսասի վազը իլէ, օրտու մէվճուտունուն տախի ար-թըրըլմասընը թալեպ իյլէմէքտէ ի-տիլէր։ Խըտիվ հազրէթլէրի պու-քերրէ տէ մուվաֆֆագատ կէօս-թէրէրէք, հէյեէթի վիքէլանքն իսթիֆա իթմէսինէ բազի օլուպ, եէնի պիր դապինէթօ թէշքիլինէ Շէրիֆ բաշաեր մէմուր իթտի իսէ տէ, միշարիլէյհ իւք ազըզ պիր շուրիշի ասքերի նէթիճէսիյլէ հէյ-եէթի վիքէլաեա տախիլ օլարագ, հէր վագթ ֆիրդատի ասքերինին նուֆուզու ալթընտա պուլունմագ-տան խէվֆ իլէ, թէրէտտիտ իւզրէ պուլունուպ, շուրան նէվվասընն իպրամը, վէ օրտունուն քէնտի էմ-րինէ իթաաթ իյլէեէճէկինէ թէէմ-մին օլմասը իւզրինէ, նիհատէթ պաշ վէքեալէթ մէմուրիյէթինի գապուլ իթտի։

Հոկտեմբեր այընքն իւք կիւնլէ-րինտէ հիքիմէթի Սէնիեէ Մըսը-ըա պիր հէյեէթի մախսուսէ իրսա-լինէ դարար վէրտիկի կիպի, Ինկի-կիլթէրրա վէ Ֆրանսա հիքիմէթ-լէրի տէ Իսկէնտէրիեէ սուլարընա պիրէր զըրհը կէօնտէրիլէր։ Պու էնատտէ պէն, (Ինկիլթէրրա խարի-ճիեէ նազիրը դօնթ Կրանվիլ) գը-բալիչա հազրէթլէրինին հիքիմէ-թինին մէսաեիլի Մըսըրիյեէտէ Ֆը-ռանսա իլէ միւթթէֆիգէն հարէ-քէթ իյլէմէք արզուսունտա պու-լունտուղունու, վէ ֆագաթ —պու հագգա տէվլէրան իյլեէն չայիա-լար հէր նէ տախի օլսա— Ինկիլ-թէրրանքն ասլա Մըսըրը քէնտի միւթէմիլքեաթընա իլավէ իթմէք եօլունտա պիր հարէքէթտէ պու-լունմաեաճաղը կիպի, տիկէր պիր տէվլէթ թարաֆընտան տա իսթիա վէ եախսատ զապթ օլունմասընա միւ-սաատէ իթմէեէճէկինի, վէ Ինկիլ-թէրրա հիքիմէթինին «Ռուռուֆօ-եու» վէ հիքիմէթի Սէնիյէենին խըթթէի Մըսըրիյեէճէ տէրքեար օլան հուզուգունու մուհաֆազա իյլէմէք արզուսունտա պուլունմա-սը յլա պէրապէր, կէրէք Մըսըրը իտարէի միւսթագիլէսինէ խալէլ կէթիրմէք, վէ պու պապտէքի հու-զուգունու էքսիլթմէք, վէ կէրէք տախիլի իտարէսինէ միւտախէլէ իյ-լէմէք եօլունտա տէվլէթի Ալիեէ թարաֆընտան պիր թէճրիպէ վու-գունտէ, պունա մուխալիֆէթ ի-տէճէկինի, սալթանաթը սենիյէ-նին Լօնտրա սէֆիրի Միւզիրիս-բաշա հազրէթլէրինէ պէեան իյլէ-տիկիմ կիպի, պաշգա վէսիլէլէր իլէ տախի, պիր չօգ տէֆալար, գրա-լիչա հազրէթլէրինին հիքիմէթի-նին բօլթիգաը պու զէմինտէ օլ-տուղունու տէրմիեան իլէ, Մըսըրտա ինթիզամսըզլըգընը քեամիլէն հիքմ իթմէսինիյէ տիկէր պիր խաթթը հա-ըէքէթ իթթիխազընա մէճպուր օլ-մազ իսէք, պու մէսէլէքտէ սէպաթ իտէճէկիմիզի իթեան իյլէտիմ։

(Տէվամ)

Բերա, 22 յուլիս 1882

Մեծ. խմբագիր Մանզումէի էֆ-քեար պատուարժան լրագրոյ

Առենէ մ'ի վեր Թէրճէմանը էֆ-քեար լրագիրը ինձ դէմ մերթ ա-նուանակիչ, և մերթ հեգնական հրատարակութիւններ կընէ, որոց պատճառը ինքը լաւ գիտէ։

Ես իբրեւ բարեկամ լրագրական ազատութեան, լուռ կը կենայի այս հրատարակութեանց առջեւ, որպէս զի իմ դատիս վերաբերեալ վճռա-թիւն ի գործ կը դնեմ, և զայս հաստատելու համար, անհաճոյ դէպքի մը ճշմարտութեան հակա-ռակ նկարագրութիւնն ընելով, կը հետեւցնէք թէ իբր թէ ես մարդ-կայնն ընկերութեան սովորութեանց անգէտ եղած ըլլալս ասով յայտ-նած եմ։

Ես իմ դատիս մասնակցողաց դէմ ոխակալութիւն ըրած չըլլալս, և մինչև իսկ պաշտօնական ատենի մը մէջ ինձ դէմ եղած թշնամա-նաց անյիշաչարութիւն և ներողա-մտութիւն ըրած ըլլալս փորձով հաստատեալ է,

Գալով յիշեալ անհաճոյ դէպ-քին նկատմամբ ձեր ըրած նկարագ-րութեան, որոյ համար ըսի թէ ճշմարտութեան հակառակ է, իրո-ղութիւնը հետեւեալն է։

Էքսէրճեան Պօղոս էֆ. ի հետ կերթայինք. փաստաբան Սարաճ-եան Թորոս էֆ. դէմերնիս ելաւ և և մեզ բարեւելով իւր կնոջ դատին վրայ մեզ խօսեցաւ։ Ի պատասխան իմ կարծիքս յայտնեցի։ Սարաճ-եան էֆ. զայրանալով վրէժխնդրա-կան թշնամանք մ'ըրաւ ինձ դէմ։ Ես ալ բնականաբար հարկ տեսած պատասխանս տուի։ Ասոր վրայ Սարաճեան էֆ. մեկնեցաւ և մեր խօսքերը միմիայն Էքսէրճեան էֆ. լսած եղաւ։

Արդ քանի որ իրողութիւնն այս է, կը զարմանամ, Տէր Խմբագիր, թէ ինչպէս կ'ըլլայ որ ես նախա-հարձակ ըլլալով Սարաճեան էֆ. ի անձնականին դպած ըլլամ, մէջեր-նիս բաւական մեծ կռիւ մը տեղի ունեցած ըլլայ, և անձինք ոմանք միջամտելով և իմ անիրաւութիւնս յայտնելով կռիւը վերջացուցած ըլ-լան, և Սարաճեան էֆ. սենեակ մը տանելով նորա իրաւացի բար-կութիւնը մեղմացուցած ըլլան։

Ա՛յք են այդ անձինք ոմանք, որք մեր խօսքերը լսեր, մեր կռա-ուիլը տեսեր, զմեզ զատեր, և իմ՝ անիրաւ ու Սարաճեան էֆ. ի՝ ան-մեղ եղած ըլլալուն վկայեր են, քանի որ մեր խօսքերուն, Էքսէր-ճեան էֆ. էն զատ, ոչ ոք ական-ջալուր եղաւ։

Այս պատմութենէն ինչպէս կը տեսնուի ոչ թէ ձեր կարծածին պէս «իմ դատիս մասնակցողաց» դէմ իմ ատելութիւն ի գործ դը-նելը, այլ աւելի «իմ դատիս մաս-նակցողաց» իրենց դատը իսպառ կորսնցուցած ըլլալնուն համար, ինձ դէմ ատելութիւն ի գործ դրած ըլլալնին կը հասկցուի։

Կարծեմ արդարութեան և լը-րագրապետութեան փափուկ պաշ-տօնին համաձայն չէ առանց ստու-գելու այնպիսի լուրեր հրատարա-կել, որք բոլորովին ճշմարտութե-նէ հեռի են, և որք կը պարտաւս-րեն զձեզ, այս առթիւ ինձ դէմ ըրած անուանարկութիւններդ յետս կոչել։

Մնամ ան.

Թ. Պէկ

1882 յուլիս 1 Նիու Եօրք

ԿԱՐԾԻԼՏ ՁՕՐԱՊԵՏԻՆ ՍՊԱՆՆՁԻՆ ԿԻԹՕԻ ՄԱՀԸ

(Տէնուէ Նէուիեէդլէրին դուէբեէ վէ Իէնուս)

Կիթօի քոյրը դիւցազնական ջան-քեր ըրաւ իր եղբայրը կախաղանէն ազատելու։ Մուռցաւ տուն, տեղ, զաւակ, ամուսին, և գնաց Վա-շինկթըն, դատին սկիզբէն մինչեւ վերջը ներկայ գտնուեցաւ։ Հան-բագրեր չինեց և ստորագրել տը-ւաւ այն բժշկաց որոնք կը հաւա-տային թէ Կիթօ խելագար էր, և ղրկեց Նախագահին։ Նիւ-Եօրք եկաւ և Թատրոնի մը մէջ իր եղ-բօրը խելագարութեանը վրայ բա-նախօսութիւններ ըրաւ, բայց քիչ անձինք ներկայ գտնուեցան, և լաւ ընդունելութիւն չըզտաւ։ Ըլ-նաց Պոսթոն և ատ և անդ թա-խանձելով յաջողեցաւ իր կողմը դարձնել «Ընկերութիւն Վան Պաշտպանութեան Խելագարաց» կոչուած ընկերութիւնը, որոց քար-տուղարը (օրիորդ մը) ընկերացաւ իրեն ի Վաշինկթըն, և առանձին տեսութիւն մը ունեցաւ Նախագա-հին հետ, ապա ներկայացուց պատ-ուաւոր քաղաքացիներէ և բժիշկ-ներէ բաղկացեալ պատգամաւորու-թիւն մը, կը խնդրէր Նախագահէն, որ հաճի վճռական գործադրութիւնը քիչ մը ատեն յապաղել, որպէս զի նոր բժշկական քննութիւն մ'ալ ըլլայ Կիթօի վրայ, բայց Նախագա-հը պաշտօնէից խորհրդով մերժեց միջամտել առարկելով թէ Կիթօի

---

(262)

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳԸԶԼԱՐ

Ֆրանսըզ գըրալարընտան պիրի վագթիյլէ Շամպոր քէօշկիւ ճամ-լարընտան պիրի իւզէրինէ,

Դոպընը ըէ դէֆ- Ընպէլէ էֆ-
ֆեար -- ֆարար էարէրէր,

տէյի եազմըշ տէկի՞լ մի տիր։

—Խայր, իշթէ պէն օլ գատը-լարտան տէկիլիմ, գարարընմ գա-բար տըր, – տէյի ճէվապ վիրտի մէրգումէ միւթէքէպպիրանէ պիր սէօյլէյիշ իլէ,

—Տօղրուսու օլ պապտէ զիեա-տէսիյլէ էսէֆ իտերիմ, – վէ սիզին հազրը պուլունմամանըզ, տէյիլ եալընըզ պէնտէնիզին, իլա հէր քէսին պատիի թէէսսիւֆի ադիմի օլաճագ տըր...

—Զանն իտերիմ քի, էֆէնտի, օլ խուսուստա եանըլմագտատը-նըզ...

—Սէպէ՞պ։

—Զիւնքի սիզին թանըմագտա օլտուղունուզ զաթլարը հիչ պիրի պէնի թանըմագտա տէյիլ տիրլեր ...– պիզիմ վէ սիզին կէօրիւշիւպ իւլֆէթ իթմէքտէ օլտուղումուզ զաթլար, պաշգա պաշգա թագըմ-տան տըրլար...

—Մատամ, կէրչի սէօյլէտիկինիզ ԻՀԹիմալին տախիլինտէ տիր, լա-քին շու տախի սահիհ տիր քի, մէջ-քիւր թագըմարը պէ յինէրինտէ հէր նէ մէրթէպէտէ ֆարգլարտա պուլունմուշ օլսա, միւմքին տէկիլ տիր, էլպէթթէ պազը նօղթալար-տատա պիրլէշմէքտէ օմալը տըրլար ...–վէ պէն իսէ սիզին իլէ չօգ տէֆա իսմինիզի / չիտէրէք պիր քէր-քէ կէօրիւշիւպ գօնուշմագլըգ տը-զուսունտէ պուլունան պիր զաթըն պէյինտէ, իւքի լուղէթի պիրպիրի-նէ պիրլէշտիրմէքտէ օլան պիր ա-ֆագ չիզկինին խըտմէթինի տէրիւհ-տէ վէ իճրա իթմէքլիք էմէլինտէ պուլունմագտա իսմ։

Մէրգումէ պու լագըրտըրը իշիթ-տիկինտէ, հիչ պիր ճէվապ վիրմէ-եէրէք, քէնտի հարէքէթիյլէ պիր էսէրի նէֆրէթ իպրաղ իյլէտի։

Լիօնէլ քէլամբնա տէվամ պիրլէ, –մէրգում տօսթումուն նիյեէթի, եալընըզ սիզինլէ կէօրիշիւպ գօ-նուշմագլըգ չէրէֆինէ նայիլիյեէթ օլմաեաք ...–իպա, բէք իյի թանը-մագտա օլտուղունուզ պիր զամ հագգընտա տախի գօնուշմագլըգ արզու վէ նիյեէթինտէ պուլունմագ-տա իսմ...

Մէրգումէ պու լագըրտըրեբտա իշիթտիկինտէ գաշլարընը ինտիրմէ կէ պաշլատը։

—Պիր գո՞թ մը, – տէյի սիւալ իթտի։

—Էվվէթ, մատամ...

—Պիր էրքէ՞ք մի եօգտա պիր գատը՞ն մը։

—Պիր գատը հագգընտա ...– էօյլէ պիր գատը իսիշքի, վագ-թիյլէ սիզտէն չօգ իրիլիքլէր կէօր-միշ իսիշ... –վէլհասըլ թահթը հիմայէնիզտէ պուլունմագտա իսիշ։

—Անճապա մէրգումէնին իսմի՞նէ իսիշ...

—Դիլեր Պօնշան իսիշ...

Մէրգումէ հէր նէ գատար քէնտի իսթիրապը տէրունէնի զապթ իտէ-րէք կէօսթէրմէմէքլիկէ չալըշար ի-սէ տէ, միւմքին օլմատըզընտան թիւյլերի տիքիլմէկէ վէ բէնքլերի տէյիշիլմէկէ պաշլատը։

—Մէրգումէնին քիմ օլտուղու-նու խաթրըլատա՞մատօրմուսունուզ, մատամ, –տէյի Լիօնէլ։

—Խայր, լայզէլյա խաթրըմա կէլմէեօր իսէ տէ... –տէյի Պլանշ էրվիէօ պօզուգ պիր սէս իլէ, –մէզ-քիւր իսիմ գուլաղրմատա պիթիւն պիթիւն եապանճը տըր կիպի թօ-գունմաեօր...

—Գէլ Պօնշա՞ն մը... –տէյի պաղբրաը Ամէլի, –անճապա մէրգու-մէ, բէտէրիմին վագթիյլէ հէմ պէսլէմէսի վէ հէմոէ մէթրէսի օ-լուպտա, չիմտիտ պիթիւն պիւ-թիւն հիւբմ ու զապթ իտերէք ալըպ օթուրմագտա պուլունան, վէ պէզզաթ պիզի, քինտի էվլատլարը-նը պիրլէ էվէ գապալ իթմէք իս-թիմէեին Բօզ Պլանշն խըրմըզ-ըընտան պիրիսի՞ մի տիր։

—Պիլէմէմ, ֆագաթ, օսէօյէտի-կինիզտէ ԻՀԹիմալին խարիճինտէ տէկիլտիր... –տէյի ճէվապ վիրտի Լիօնէլ. –չօգ տէֆա իսիմկէր պիր-թի

մասնաւոր վիճակին վրայ կատարուած քննութիւնք արժանապէս որոշած էին այդ խնդիրը, և թէ ուրիշ քննութիւն մը աւելորդ կը համարէր։ Վերջապէս տեսնելով որ տարաբաղդութեան յոյս չկայ, վերջին օրը փունջ մը ծաղիկ առած բանտը այցելութեան գնաց իր եղբօրը վերջին հրաժեշտը տալու. թոյլ տուուեցաւ իրեն երթալ եղբօրը քով, Տօքթօր Հիլքս ներկայ էր իրենց տեսակցութեան։ Երբ մէկզմէկէ կը բաժնուէին Կիթօի քոյրը ծաղկին փունջը իրեն տալով ըսաւ «Ճնաս բարեաւ Զարլի, մանաւորապէս ուշադրութիւն քրէ փունջին մէջի ճերմակ ծաղկին». Տօքթօր Հիլքս, որ շատ արթուն անձ մ'է, իսկոյն փունջին մէջէն հանեց այն ճերմակ ծաղիկը, և քննելով տեսաւ որ տեսակ մը զօրաւոր հեղուկ թոյնի մէջ թաթխուած էր, որ եթէ Կիթօ հոտոտէր, ծանր խանգարում մը պիտի յառաջ գար իր մարմնոյն մէջ, և թերևս մահ ալ պատճառէր։ Կիթօի քրօջ դիտաւորութիւնը սա էր. եթէ Կիթօ հոտուըտար այն ծաղիկը և մեռնէր, կախաղանի անարդ մահէն պիտի ազատէր, իսկ եթէ ֆիզիկական խանգարում յառաջ գար, Կիթօ չէր կրնար կախուիլ, քանզի օրէնքը կը պահանջէ որ մահապարտը առողջ վիճակի մէջ դահճին ձեռքը յանձնուի։ Հարկ պիտի ըլլար կախուիլը յապաղել մինչև որ Կիթօ կրկին իր առողջութիւնը գտներ, որ կրնար մի քանի օր տևել, և անկէց ետքն ալ Կիթօ չէր կրնար կախուիլ, քանզի օրէնքը կարգիլէ վճռոյն որոշած ժամէն առաջ կամ ետքը մահապարտը կախաղան հանել։ Արդարեւ հնարքը լաւ մտածուած էր. բայց Տօք. Հիլքսի արթնութիւնը զայն ի դերև հանեց։

Ի դէպ էր ա՛ստ հանգուցեալ նախագահին կեանքն ալ համառօտիւ նկարագրել, այլ զանց պիտի ընեմք երկու պատճառներով. նախ որ համառօտ նկարագիր մը բաւական պիտի չըլլայ այն մեծ կեանքը ներկայացնել բուռ արժանւոյն, որ լիէ հրահանգներով. երկրորդ՝ նամակս բաւական երկարեցաւ, և կը վախնամ թէ ընթերցողաց ձանձրոյթ պատճառեմ։ Այլ կուզեմք իր պաշտօնավարութեան կարճ մը ևս ակնարկ մը նետել։

Երբ Կարֆիլտ պաշտօնի գլուխ անցաւ, իր շուրջը հաւաքեց վստահելի և կարող անձինքներ։ Արտաքին գործոց պաշտօնեայ անուանեց զՄը. Պլէյն, որ Զիրսկոյի հանրապետական գումարման մէջ նախագահական բնարելի մ'եր, բայց ի վերջոյ Կարֆիլտի տեղի տրուած և նպաստած էր անոր ընտրութեան. որ ամերիկայի ամենէն փորձառու և կորովամիտ քաղաքագէտներէն մին է, նոյնպէս նաև ընտրեց ներքին գործոց, գանձուց պատերազմի և ծովային գործոց պաշտօնեայներն, ընդհանուր փաստաբանը և թղթատարութեան պաշտօնեայն, որոնց ամենքն ալ, մանաւանդ վերջին երկուքը և գանձուց պաշտօնեայն ինքզինքին նշանաւոր ըրին իրենց կարճ պաշտօնավարութեան մէջ։

Կարֆիլտ պաշտօնէութիւնը կազմելէն անմիջապէս ետքը, վարչութեան ամեն ճիւղերուն մէջ խիստ քննութիւն մը բացաւ։ Այս քննութեանց արդիւնքը եղաւ մեծամեծ խարդախութեանց յայտնութիւնք, մանաւորապէս Էլմմից, և թղթատարութեան վարչութեանց մէջ։ Թղթատարութեանվարչութեան մէջ։ կատարուած քննութիւններէն յայտնուեցաւ թէ նախորդ թղթատարութեան տեսչին առաջին օգնականը և Ծերակոյտի ժողովոյ նշանաւոր անդամներէն մին, յանդուգն այլ ճարտարահնար խարդախութեամբ մը կառավարութեան գանձէ կը կողոպտէին, և մինչեւ ցայն ժամ բրած կողոպուտնին 2,000,000 (երկու միլիոն) դալէռի կը հասնէր։ Խնդիրը անմիջապէս եղեռնադատ ատեանին յանձնուեցաւ, և հաւիւ թէ ընդհանուր փաստաբանը դատը պիտի բանար, նախագահը այն մահացու հարուածը ընդունեց ուսկից չը կրցաւ առողջանալ։ Ուրիշ շատ մը գործոց հետ այս դատն ալ յետաձգուեցաւ։ Այժմ կրկին ձեռք առնուած է, և մօտերս պիտի աւարտի ու յանցաւորք պիտի կրեն իրենց արժանաւոր պատիժը։

Կարֆիլտ ոչ միայն զեղծումները երեւան հանեց, այլ հարկ եղած բարեկարգութիւնները մտցուց վարչութեան ամեն ճիւղերուն մէջ։ Իր պաշտօնավարութեան առաջին եռամեայ պիւտճէին մէջ գանձուց պաշտօնեայն 380,000 դալէռի նոր եկամուտ մը կրնայ ներկայացնէր, և այս տարուան տարեկան պիւտճէին մէջ 150,000,00 զ սլէռի յաւելուած մը տեսնուեցաւ։ որմէ ազգային պարտքէն մեծ մաս մը վճարուեցաւ։

Թղթատարութեան պաշտօնարանին մէջ մուծուած բարեկարգութիւնք աւելի մեծ արդիւնք մը յառաջ բերին. արդիւնք մը որուն նմանը ոչ մի քաղաքակիրթ ազգի մէջ դեռ չէ տեսնուած։ Թղթատարութեան պաշտօնեայն իր տեղեկագրին մէջ կըսէ թէ, վարչութեան այս ճիւղին եկամուտը այնչափ եղած է որ կը համարձակիմ հետեւեալ առաջարկութիւնը ընել, այն է երկրորդ կարգի թղթատարութեան նիւթերը (լրագիրք և հանդէսք) ՉՐի դրկել (1)։ Եւ նամակաց ներքին թղթատարութեան գինը 3 սենտէն 2 սենտի իջեցնելու առաջարկութիւնք կը լինին վաճառականաց կողմէն։

Այս արդեանց համար երկիրը մեծապէս կը պարտի Կարֆիլտի։

Կարֆիլտ շատ լաւ ուսած էր Ամերիկացւոց սա սկզբունքը։

ԺՈՂՈՎՐԴՈՎ, ԺՈՂՈՎՐԴԻՆ, ԵՒ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՀԱՄԱՐ։

Իր պաշտօնի անցնելէն քիչ ետքն էր որ հրաւիրեց Հարաւային Ամերիկայի հանրապետութիւնները դեսպանաժողով մը դումարել ի Վաշինկթըն որոյ պաշտօնը պիտի ըլլար միջազգային իրաւարար տուեան մը կազմել. որոյ առջև բերուեր Ամերիկայի կառավարութեանց միջև ծագած քաղաքական ամեն խնդիրք, և անդ իրենց լուծումը գտնէին իրաւարարութեամբ։ և այսպիսեաւ պատերազմը, իսպառ արտաքսուեր Արևմտեան կիսագունդէն։

Կարֆիլտ նշանաւոր գիտնական մը և բարեպաշտ քրիստոնեայ մ'էր և կիրակօրեայ դպրոցի մը մէջ կանոնաւոր կերպով Աստուածաշունչի դաս կուտար երիտասարդ տղայոց խումբի մը։ Իր անձնական բարձր հանգամանաց վրայ այսպէս կը խօսի Նիւ-Եօրքի նշանաւոր թերթ մը. «Կարֆիլտի անձին վրայ մատցած էին ամեն ընտիր բարեմասնութիւնք։ Ինքը ծնողասէր և հրնազանդ որդի մ'էր, խանդակաթ և սիրելի ամուսին մը, գորովագութ և խոհուն հայր մը, ներողութեան ատեն հանող դրացի մը, բարի քաղաքացի մը, և ուղիղ մարդ մ'էր։ Ինչ վսեմ վկայութիւն։ Աւա՜ղ, որ այսպիսի դեանք մը բաղդախնդիր և անարժէք թշուառի մը ցած վրէժխնդրութեանը զոհ գնաց, և այն ազատութեան ատիցն առջև, և երկիրը զրկուեցաւ իր հարազատ և ընտիր մէկ զաւակէն։

* * *

Ինչպէս շատեանք միութիւնէ պէնտին իրաւունք հիմնէթ իյլէմիշ օրան էֆէնտիյէ թագտիմի թէչէքքիւր իյլէեէրէք, դաղէթամըզ սիւթիւնլէրինին պու նէվ միւֆիտ պէնտիլէր իչին հէր վագթի աչըգ օլտուղու պէեան, վէ ատեիր ատֆարար տա պէնտիլէր կէօնտէրմէսինի արզու իտէրիզ։

Բումէլի շրմէնտրֆէրլէրինին սոն ատֆա Զարպխանէյի ամիրէտ պէր միւթատ քէշիտ օլունան 75 ինճի գուրասընտա իզրամիեէ գազանան նիւմէրօրար տրը։

Ն.	Ֆր.	Ն.	Ֆր.
898,959	600,000	142,767	1,000
101,094	60,000	494,658	»
177,699	20,000	652,564	»
900,994	»	673,449	»
209,210	6,000	695,027	»
945,101	»	842,909	»
1,040,686	»	898,209	»
1,051,411	»	1,051,413	»
1,313,326	»	1,156,223	»
1,804,927	»	1,156,225	»
31,564	3,000	1,166,474	»
170,334	»	1,300,271	»
186,783	»	1,309,956	»
601,412	»	1,313,327	»
886,451	»	1,313,328	»
898,210	»	1,455,341	»
900,991	»	1,501,560	»
945,102	»	1,661,262	»
958,743	»	1,661,265	»
971,158	»	1,695,537	»
1,217,983	»	1,695,982	»
1,772,035	»	1,695,983	»
37,850	1,000	1,800,616	»
45,429	»	1,804,926	»
96,550	»	1,857,521	»

(1) 1881 յունիս 1 էն մինչև 1882 յունիս, միայն Նիւ Եօրքի Թղթատան եկամուտը 4,200,000 Թալէռ եղած է, և ծախքը 876,000 Թալէռ, որ ըսել է 3,324,000 զուտ հասոյթ մը դոյացած է։

ԹԱՍԱՀԻՀ

Ցիւրքի Նիւսկէմիզոէ հավատարմագրատան Մ. Օնուն Պապը Ալիսէ ազիմէթինէն պահս օլունտուղու սրբատա, միւմայիլէյհ իչին «Բուսիա սէֆիրի» տէնմէշ իսէ, Մ. Օնու «Մասյահաթկիւղար» օլտուղունտան, թասահիհի քէյֆիյէթէ իպթիտար դէրլանը։

ՄԻԻՀԻՄՄ ՊԻՐ ԻԽԹԱՐ

Ս.ՐԱ. ՍԲԱԶՄՈ. ՍԻՆԻՐ, վէ ՆԷՎ.ՐՕԶ խասթալարդ-լարը պէնիմ լյճատքէրատէմ օրանուսու ճէտիտ իլէ ՔԷՕՔԻԻՆՏԷՆ թէատմի օրունուրար։

Հէքիմիք իճրէթի խասթանէն ֆաեիտէ կէօրմէսինտէն սոնրա ալընը։

Մէքթուպ իլէ մալիմատը մուֆասսալէ վէրիլտիքտէ, իյճապ իսէն ըէշէթարար կէօնտէրիլիր։

ԲՐՕՖ. Թ. ԱԼԲԷՐ
29 Ավենիւ տը Վակրամ 29
Բարիս

PROF. TH. ALBERT
29 AVENUE DE WAGRAM
PARIS

Պուլղար տաղը մասէնի հասըլթընտան օլարագ վիրուտ իտիպ, մուգատէմա մէշրուի իլան օլունան էլի ալթը պին, վէ պու քէրրէ մանէնի մէզքիւրտէն վիրուտ իտէն գէրդ եէտի պին քիւսուր եէնի տիրհէմ, քի ճէման եիւզ իւչ պին քիւսուր եէնի տիրհէմ ալթուն իլէ մախսուս սիմին էսմանը, լիրաեի Օսմանի եիւզ ղուրուշա օլարագ, բէշինէն ախղ վէ իսթիհսալ գէլընմագ իւզրէ, պիլ միւզաեիտ ֆիրուխթի մուգարրէր օլտուղունտան, վէ շէհրի թէմուզուն եիկիրմի ալթընճը բազար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, մէզքիւր սիմ վէ ալթունուն իշթիրասընա թալիպ օլանլարը եէվմի մէզքիւրէ տէկին, մալիեէ խազինէսի իթթիհալինտէքի թիճարէթ վէ ղիրաաթ վէ օրման վէ մեատին նէզարէթի ճէլիլէսինտէ, օրման վէ մեատին մէճլիսինէ միւրաճաաթ իլէմէլէրի իլան դէրլընը։

9–98թէմուզ 1

ԿԻԼԻԿԻԱ

ՈՒԼՈՒՄՈՒ ՃՕՂՐԱՖԻԱ ՎԷ ԹԱՐԻԽՏԷՆ ԹԷՃԷՍՍԻՍԱԹ

(1961ՆԷ ՆԷ-ԻԷԴՊԷՏԷ ՊԷՎՈ)

Կիլիկիանքն նէհրլէրի կէրէք ֆիզիկի թապիաթլարը վէ կէրէք գաոիմ թարիխլէրիյլէ տիգգաթը ճալիպ տիրլէր։

Պիր սար էվվէլ՝ ճիհան վէ Սիհուն նէհրլէրի տէնիզ սահիլինէ եագլաշուզգլարընտա պիրլէշմիշ իլէն՝ շիմտի արալարընտա 10–14 սաաթլըգ եօլ վար տրը։

Պունուն սէպէպի շու օլապիլիր։

Մէզքիւր ըրմագլար՝ մէնպալարընտան պաշլոեարագ Կապադովկիա վէ Տորոս տաղլարընտան պէրապէրլէրինճէ կէթիրտիքլէրի թաշլար, չագըլար, գումլար, վէ չամուրլար իլէ քէնտի եաթագլարընը տոլտուրուրլար։ Հալիլէ պունճա քէրէսթէլէր սէպէպինտէն, ըրմաղէն աղզը եիւքսէլէճէք, վէ սու՝ էնկինէ մէյլ իտիպ, քէնտի եօլունու թէպտիլէ մէճպուր օլաճագ տրը։

Ըրմագ եաթաղընէն պէօյլէճէ թէպէտտիւլաթընտան՝ էօյլէ պիր վագթի օրմուշ քի, ճիհան իլէ Սիհուն եագլաշա եագլաշա պիրլէշմիշլէր, լաքին զիքր իտիլէն սէպէպլէր իլէ՝ շիմտի թէքրար այրըլմըշլար տրը։

Պու կիւնէ գատար՝ Գարաթաշ Պուրնունուն դարպ ճիհէթինտէ կէօրիւլէն քէօբրիւ էսէրլէրի՝ վագթիյլէ ճիհան չայընէն քէօբրիւսիւ օլտուղու անլաշըլըեօր։

Պու նէհրլէրին էնտալ ճէրէեանլարընտա կէթիրտիքլէրի չամուրքէրէսթէնին միգտարը բէք չօգ օլտուղունտան(1), ճիհէթլէրինին թէպտիլ էյլէտիքտէն մատտա գարաեբտա թէվսի էթտիրիեօրլար։ պունտան 1900 սէնէ ագտէմ թէրսիս չէհրի տէնիզտէն պին մէթրօ ուզագտա պուլունմագտա իքէն՝ շիմտի պու իրագլըգ 20 պին մէթրօտուր։ Պունուն սէպէպի՝ թէրսիս չայընէն տէնիզ սահիլինէ թէլաքիմ իթտիրտիկի քէրէսթէլէրին չօղալտըգճա եիւքսէլմէսի վէ գարա հալինէ կէլմէսի օլապիլիր։

Գատիմ վագթտա պու խուսուս հէր քէսին նաղարը տիգգաթընը ճէլպ իթմիշ իսի. հաթթա (փութբէրէսթիլիք էյմամնտա) պիր էմրի իլահի մուճիպինճէ, «ճիհան չայընէն հէր սարլարտա քէնտի տէնիզ սահիլինի թէվսի իթմէսի իլէ կիւնիւն պիրինտէ տէ Գըպրըս ատասը վէ Իսկէնտէր վէ Պարպարոսա կիպիլէրի եայգանմաեա ճէլպ իտէճէք գատար պէրրաղ տէյիլ տիրլէր...։

Կիլիկիանքն օվա գբսմընտա հավանքն պօզուգ վէ սբհհէթէ մուզիրը օլմասը՝ պահար մէվսիմինտէ սուլարը քէսրէթլէ թուղեան իթմէսինտէն, չօգ եէրլէրտէ պաթագլար (թէչքիլ իթմէսինտէն, վէ եաղ մէվսիմինտէ չէմսին չէտտիտ հէրարէթիյլէ թէաֆֆիւն մէյտանէ կէլմէսինտէն տիր տէնիլիեօր։

Հավանքն զայէթ սբճաղ օլմասընքն սէպէպի՝ պաշլըճա նէպաթթն ազլըզը տրը։ Տորոս տաղլարընքն ճէնուպ ճիհէթինտէ օլան վասի օվատա՝ աղաճ, չիչէք, օթ վէ էմնալի նատիրէն կէօրիւնիւեօրլար։

Կիլիկիանքն տաղի գբսմը պահար վէ եաղ մէվսիմլէրի իչին խօշ վէ կիւզէլ տիր. զաթէն օլ էյեամտէ Ատանա, Թարսիս վէ Մէրսին էհալիսի եայլաեա չըգմըշ օլուր։

Տորոս վէ Ամանոս տաղլարընքն եօգուշլարընը թէզեին իտէն կէօնակէօն չիչէքլէր վէ աղաճլար, ուֆաղ ըրմագ վատիլէրինտէ օլան չիմէնիսթան վէ պաղչէլէր, եիւքսէք չինար, գավագ, շամ վէ պպէն տէ նար աղաճլարը՝ զաեէթ ճալիպ վէ ֆէրրահպախշ տրլար։

Զի՛ ֆայիտէ, թէտապիրի լազմէնին իճրտ օլունմամալարը՝ Տորոսուն օրմանլարընքն մահվլնա սէպէպ օլաճագ տրը։ Պաղէն տախի չօպանլար՝ քէնտի սիրիլէրինէ մէրա իթմէք մագսատիյլէ օրմանլարա աթէշ վէրիպ թէլէֆ իթմէքտէ պուլունմուշլար տրը։

Օրմանլարքն թէլէֆի՝ պահար մէվսիմինն նէզամըզը թուղեանլարընա, պէօյիւք պաթագլար թէշքիլինէ վէ հավանքն պօզուլմասընա տախի սէպէպ օլապիլիր։

Զիեատէսիյլէ էսէֆ օլունուր քի, գատիմ վագթտա վիւսաթ վէ քէսրէթլէրիյլէ Մբսրը վէ Սիւրիա ալթունլարընքն ճէլպ իտէն(1) Կիլիկիա օրմանլարը պու կիւն հիչ պիր ֆայիտէի մուճիպ օլմատըգտան մատտա մահվլարը,յա ազիմ մազարլաթ հասըլ իտիեօրլար։

Ումումէն ալընարագ՝ Կիլիկիանքն մահսուլաթը բամուգ, պուղտայ, արբա, թիւթիւն վէ սիսամտան իպարէթ տիրլէր։

Ատանա վէ Թարսիս ճիվարընտա կիւզէլ պաղչէլէր պուլունուգ՝ փորթուգալ, ինճիր վէ էմնալի հասըլ իտէրլէր։

Եայլա վէ Տաղիսթան գբթալարտա՝ միթինէվմի հայվանլար տախի քէօրէթլէ պուլունուրլար, խուսուսա՝ ճէյրան, գըր սըչանը (եէրպօ), ճամուս, թոյ, չին գուշու վէ սայիրէ։ Տորոս տաղլարընտա գտրան (վէ Ամանոսուն շարգի գբսմընտա՝ կեավուր տաղը) տօնուզ չօգ պուլունուր։

Ճօղրաֆիաճա պու գատար մալիսմամ վէրմէկի քեաֆի սաեարագ՝ Կիլիկիաեա Թարիխճէ պիր սթֆը նազար իտէլիմ։ (Տէվամ)

(1) Ը. Մանդրօ, —Փորձ Հանդէս 1879 նիւմէրօ 4։

(1) Բ. Մանդրօ, —Փորձ Հանդէս 1879 նիւմէրօ 4։

(1) Է. Հ. Պիւնպիւրի. Անսիքլօբէտիա Պրիթանիքա։

ԻԼԸՆԱԹ

Արզընի մասէնի հիւմաեունու ամպարլարընտա մէվճուտ օլան նիւհաբ խամսան, իլի միլեօն գըյեէսինին, պիր միւգայիտէ թէգարբուր իտէճէք էսմանը, լիրայի օսմանի եիւզ ղշ. հիսապլյէ բէշինան թէէտիյեէ ու իյֆա օլունմագ իզրէ, ֆիրուխթի մուգարրեր օլտուղունտան, մէզբիւրիլի միլեօն գրյեէ խամ պագբրբն իշթիրասընա թալիպ օլանլարբն, թարիխի իլանտէն իթիպարէն տօգսան պիր կիւն միւրուրինէ տէկին, Տէրիսաատէթ տէիճարէթ վէ զիրաաթ վէ օրման վէ մէտարին նէզարէթի մուհասէպէէն սամսումիէսինէմիւրաճաաթ իլէմէսի իլան օլունուր։

Մէնէ 98 հազիրան 21

ՀԱՄԱՌՕՏ ԲՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ Ի ՊԷՏՍ ԱԶԴԱՑԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

Գ. Մ. Ասլանեան էֆէնտի թարաֆընտան գալէմէ ալընմըշ պուլունան իշպու միֆիտ տէրս քիթապը, նէֆիս բէսիմէր իլէ թէզելին գըլընմըշ օլտուղու հալտէ, ճիւզ պէ ճիւզ նէշր օլունաճագ տբր։

Իլբ ճիւզիւ 80 սահիֆէտէն միւրէքքէպ օլարագ, պու քէրրէ, 5 ղուրուշ ֆիեաթ իլէ մէվզբի ինթիշարա վաղ օլունմուշ տուր։

Հէր քիթապճբ տիւքքեանլարընտա, վէ խուսուսիյլէ Կէօչէ-օղլու խանընտա Նօ. 13-15 Միացեալ ընկերութիւնլարընի իտարէխանէսի իլէ. Մահմուտ բաշատա 8. Զինճիրճեան էֆէնտիյինի 239 նումէրօրու քիթիւպխանէսինտէ պուլունմագտա տբր։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ

—o—

ՄԱՆՐ ՈՒՍՄՈՒՆՔ ԳՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՀԱՒԱՏՈՑ Ե Ի ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ

22 բբ Տպտբրուբիւն

Մարկոսեան Գրիգոր էֆէնտիի սայն աշխատութիւնն որ մեծ բնդունելութիւն գտած է ազգային վարժարանաց մէջ Միացեալ Ընկերութեանց նուիրուած լինելով հեղինակէն, այս անգամ մաքուր տպագրութեամբ և գեղեցիկ պատկերներով զարդարուած ի լոյս ընծայուած է և կը վաճառուի բոլոր Հայ գրավաճառաց քով ի գին 60 բարայի։ Կեդրոնատեղին է Միացեալ Ընկերութեանց գրասենեակն, թիւ 13, Կէօչէ-Օղլու խան, Ղալաթիա։ Շատ գնողներու համար մանաւոր զեղչ կը լինի։

ՂԱՆԻՑԵԷԹ ԻԻԼ ԼՈՒՂԱԹ

Մէարիֆ նէզարէթի ճէլիլէսի թէֆթիշ վէ մուայէնէ տաեիրէսի ազատընտան Մէհէմմէտ Շեւքրի վէ Միքայէլ Աշճեան էֆէնտիլերին թէէլիֆ լյլէմէքտէ պուլունտուգլարը մէզբիւր միֆիտ լուղէթ քիթապընըն 8ինճի ճիւզիւ տախի պու քէրրէ նէշր օլունմուշ տբր։

Ղանիեէթ-իլ-Լուղաթ, պունտան պէօյլէ, Արամեան մաթպասը միւտիրի Գարեգին Պաղտասարեան էֆէնտի, մաթպասը հիսապընտա թապ լյլեեճէկինտէն, տէվամը թահսիր թէէմմինէ ալընմըշ տիմէք տբր։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍԵԹԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԶԲՕՍԱՆՔ

Հեղինակին մեծ մասամբ անտիպ քերթուածոց մի հաւաքածոյն է։ Ամենն տպարանէն ուղղակի հինգ թերթերով մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս ընծայուած և նքգրուած առ Հայ ուսանողութիւն։

Ամեն կարգի ազգայնոց ընթերցասիրեան արժանի սայն գրքոյկն խիստ յարմար է նաև մրցանակաբաշխութեանց պարգևներու համար։

Գինն է հինգ ղուրուշ.

Կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց քով. կեդրոնատեղին է Արամեան գրատունը։ Դպրոցաց համար զեղչ կը լինի։

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԻՍՊԻԶԱՐԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

Իսթանպոլտա Պաղչէ-գաբուսունտա, Էմթաա կէօմրիւկիւ գարչուսընտա քիւշատ իյէտիկիմիզ 43 նիւմէրօրու էճզախանէմիզ իչին քեաֆիֆէյի իլաճարըմըզը Եվրոբատան հէնուզ ճէլպ իյէմիշ օլուպ-քեաֆիֆէի իսթիհզարամըմըզը տախի, տիգգաթը թամմէ իլէ հազբրլամըշ օլտուղումըզը տօգթօր էֆէնտիլէրէ վէ միւթէպէր եհալիմիպէ իլան իտէրիզ։

Մէվսիմ իգթիզասընճա, պալըգ եաղը իսթիսալ իթմէքտէ օլան զէվաթա, գարբըշըգ վէ պօղուրնուզ եաղլարտան իճթինապ իթմէք իսթէտիքլէրինտէ, հէնուզ կէթերթմիշ օլտուղումուզ. Բէթերմօլէր ֆապրիգասընըն հալես մօրինօ պոլըզը ճէյէրինին եաղընտան իշթիրա իթմէլէրինի խալիսանէ պէեան իտէրիզ։

Իլաճարըն եաբրմասընա ֆէվգէլատէ տիգգաթ օլունմագտա օլտուղու կիպի, ֆիյաթճա տախի, իտարէ իտէպիլէ ճէկինտէն զիյատէ թալէպ իթմէմէյի քէնտիմիզէ մէսլէք իթթիխազ իթմիշ օլտուղումուզտան, թէշրիֆ իտէն միշիթերիլերին մէճմուն դալաճագլարը պի իշթիպահ արը։

Էճզախանէմիզէ, մէմլէքէթիմիզին էն միւթէպէր տօգթօրլարընտան, տօգթօր Պ. Թիւրապեան էֆէնտի տէվամ իթմէքտէ օլուպ, բազար կիւնլէրինտէն մաատա, հէր կիւն սաաթ 6տան 9ա գատար հասթալարընա պագմագտա տբր, վէ կէօզ, գուլագ թապիպի տօգթօր Գուսթամբիս տախի հէր կիւն հասթալարընը սաաթ 7½տան 9ա գատար գապալ իթմէքտէ օլուպ, սայիր միւթէպէր տօգթօրլարտան տախի տէվամ իտէնլէր վար տբր։

Ց. ԻՍՊԻԶԷՐԵԱՆ

ՔԻՆԱ ԳԱԼԻՊԼԻԱԹԱ

Եալընըզ Գըզրը՝ Բ-ամանդարիայը Իզմիրի օրանամ՝ Չիչիլի էբնիֆէնտ ղրդը

ԲԷՔ ԹԷՔՍԻՐԼԻ, ՎԷ ԼԷԶԻՋ, ՎԷ ԳՈՒՎԷԹ ՎԻՐԻՃԻ ՏԻՐ

Սըթմատան վէ գան ալընընտան, վէ սինիր զայիֆիլիկինտէն նէշէթ իտէն խասթալընլտր իլին բէք միւֆիտ տիր։

Մէգբիւր շարապ ատամըն իշթահընը աշըգ եիւգիւնէ ըէնը կէթիրիր, վէ տօտագլարընա գըրմըզըլըգ վէրիր. վէ քէզալիք վիճուտ տինճլիք վէ խաֆիֆլիք, վէ ֆիքրէ տախի պէրրագլըգ վէ աշըգլըգ քէսպ իթտիրիր։

Մէգբիւր շարապ Գալաթատա քէօրրիւ պաշընտա վագը Մէհէմմէտ-Ալի-բաշա խանընտա Ամէրիգա էճզախանէսինտէ, վէ Իսթանպոլտա տախի Պաղչէ գաբուսունտա Գասապեան էճզա մաղազասընտա պուլունմագտա տբր։

Ռիայէթլու էհալիմիզէ չունու տախի խապէր վիրիրիզ քի, չիմտիեէ գատար քէնտի խանէսինտէ խասթէկեանը գապալ իյէմէքտէ պուլունան աթըպպայի հալրգատան տօգթօր Հիւնքեարպէկեան տիեան էֆէնտի, չիմտիտէն սօնրա, մէզքիւր Ամէրիգա էճզախանէսինտէ, հէր սալը վէ բէնճէմպիկ վէ ճիւմատ իրթէսի կիւնլէրի էօյլէտէն սօնրա հաղբր պուլունարագ, միւրաճաաթ իտէն մէրիզանը գապալ իյլէեէճէք տիր։

Մարքոս Վ. Պէյլէրեան

Էսրարբը Փարիստէն վէ Թուճատան Գըզլարտան, Գալաթագճբլար պաչը խարիճինտէ, Էտիրնէլի Դէորդ աղանըն թիւթիւնճիւ տիւքքեանընտա տախի սաթըլմագտատբը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա. Ա. ՍՈՒՐԻՆԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻՆԻՆ

Իսթամպոլ, Ալճա համամ, Քէրէնճիլէր ֆաբրիքա Ն. 14

ՊԱԳԱԼԻՑԷ, ՎԷ ԷՎԼՕԲԱ ԻԶԿԻԼԷՐԻ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

ՍԻՆԳԼԷՌ ՍԱՊՈՒՆՈՒ

Ինկիլիթերրալը մէշհուր քիմեաքէր տօգթէօր Սինքլէրին իճատքէրտէսի օլան մէզքիւր սապուն, կէրէք սըճագ վէ կէրէք սօղուգ սու իչինտէ քէօբիւրիւպ, չամաշըրլարը ասլա էսկիթմէքսիզին թէմիզլէր. պաշգա սապունլարտան զիեատէ գուրու օլտուղունտան, մէզքիւր սապունուն պիր օղգասը, տիկէր սապունլարըն իւչ օղգասընըն եէրինի թութմագտա տբր։ Իչինտէ ասլա զարբը մատտէլէր պուլունմատընը կիպի, չամաշըրլարը տա չիւրիւթմէտիկինտէն, մէզքիւր սապուն իսթիհալ օլունտուգտա, պիր սէնէտէ էսկիեէճէք չամաշըրլար, իքի սէնէ տաեանըրլար։

Սինքլէր սապունու գուլանըլմըզընտա, խանէլէրտէն չամաշըր բաթընթըսը տա գալգաճագ տբր, չիւնքի իչպու սապուն զահմէթի զաեէֆ գօլայլատբր, չէօյլէ քի, չամաշըրլարը սըճագ սու իչինտէ գայնաթմագ, պուղատաեա գօյմագ վէ սայիրէ կիպի չէյլերէ իհթիեաճ գալմազ։

Սինքլէր սապունու ֆանէլալարը ասլա սէրթլէթմէքսիզին թէմիզլէր, վէ իրէքտէն մաամուլ էշեանընն տա բարլագլըընը դայպ իթմէզ։

ՍՈՒՐԷԹԻ ԻՍԹԻՄԱԼԸ

Մէգբիւր սապունտան պիր գալըպ տիլիմ տիլիմ քէսիպ, գայնար սու իչինէ գօեարագ հալլ իթմէյի տիր, թա քի սապուն սուեուն իչինտէ քեամիլէն էրիսին, պատէհու պիր գաղանընն իչինէ տէօթթ գօվա սօղուգ վէ եախատ — չամաշըրլար բէք քիրլի իսէ — սըճագ թաթը սու տօլտուրուպ, մէզքիւր սապունու գայնար սուեու պու գաղանընն իչինէ տօլտուրմալը, վէ քիրլի չամաշըրլարը տախի պու գաղանընն իչինէ թէմամիլէ պաթըրարագ, պիր կիճէ էօյլէճէ պրագմալը տբր. վէ իրթէսի սապահ չամաշըրլարը օ սուեուն իչինտէ չէթիլէմէյի վէ խիեէ սըգտըգտան սօնրա, իքի եախատ իւչ տէֆա թէմիզ թէմիզ սօղուգ սուտան կէչիրմէյի թա քի սապուն տէֆ օլսուն. պու հալտէ մէզքիւր չամաշըրլար քեամիլէն գար կիպի պէեազանընրլար։ Քիրլի չամաշըրլարը սապունու սուեուն իչինտէն չըգարտըգտան սօնրա, մէզքիւր սուեու տէօքիւպ տէ զայ իթմէմէյի տիր, պունուն իչինէ տէ պօեալը չամաշըրլարը 4-5 սաաթ պրագըլըրը, վէ սօնրա եէնէ եօգարտա թաարիֆ օլունան վէճճ իւզրէ եըգանընտրը հալտէ, մէզքիւր չամաշըրլար տա բէք ալէա սուրէթտէ թէմիզէնիրլէր։

Մէզքիւր սապունուն կէրէք թանէ իլէ վէ կէրէք թօքտան սաթըրը իչին, Հայկական Վաճառատուն մաղազասը մագարը թախսիս գըլընմըշ, վէ պու խուսուսա ումմի աճէնթօսու իլէ պիր մուգավէլէ ազտ իտիլմիշ օլտուղունտան, Տէրիսաատէթ վէ պիլատը սէլէսէ, վէ Ռնատոլունուն հէր թաբրֆընտան մէզքիւր մաղազասա միւսաճաաթ իտիլմէյի տիր։

Մէզքիւր մաղազատա ալէա կիրիտ սապունլարը, վէ սայիր հէր նէվ սապունլար, նէֆիս սրեահ խավեար, Դայսէրիեէէնին էվ բաստըրմասը, խալիս վէ գօղուսուզ սիպիր եաղը, նէվ պէ նէվ սըարմաչէթ մումլարը, Բիօ վէ Մարթինիք գահվէլէրի, Թրիէսթէ, վէ Հօլանտա չէքերլէրի, վէ Ֆրանսանընն քէլէլ չէքերի, Նարբոլի վէ ճէնօվա մաքառնա վէ չէհրիեէլէրի, Մալթա վէ Մարսիլիա բաթաթէսլէրի, եէրլի ալ Ֆէլէմէնկ բէյնիրլէրի, Միլան եաղը, քալա, Մըսըր, Իթալեա վէ Ինկիլիզ բիրինճլէրի, ֆասուլեա, գէյթուն եաղը, չիվիտ, վէ սայիրէ պուլունուր։

Մէզքիւր մաղազանընն մէպտէսի «ապ գաղանըպ, չօգ սաթմագ, վէ սաթըրընն քէսրէթինտէն իսթիֆատ իթմէք տիր։ Թարթրլար վէ էմթաանընն ճինինճէ ասլա հիյլէբարլըղա իրթիքեապ լտիրմէտիկինէ հէր քէս պիթթէրիլպէ իզնա օլմուշտուր։ Սաթընն ալընան մալլար, մաղազանընն համալարը վաբթասըյլա նագլ իտիլտիքտէ, ուքագ պիր նագլիեէ իւճրէթի ալընմագտա տբր. Թահրիրէն վէրիլէն սիբարըշլար, վագթիլէ վէ տիգգաթը թամմէ իւզրէ ճճրա իտիլիպ, մահէմինէ իրալ օլունուրլար։ Քէնտի խրտմէքքեարլարը վէ եախատ տիկէր պիրիսինին վաբթասըյլա սիբարըշ վէրէնլերէ, վէրիլէն էմթաաեը, վէ մուգապիլէն ալընան մէպլաղը միւպէյեին պիրբր բուսուլա կէօնտէրիլիր։

Մէզքիւր մաղազատա Ֆրանսատան խասսէթէն ճէլպ օլունմուշ Շամբանեա, Մալակա Սէնթ-Էմիլիօն, Մէտօք շարապլարը, վէ սայիր հէր նէվնէֆիս շարապլար, ճինս ճինս գօնեագլար, ամէռ, մէնթա, քիւրասաա, իքսիրլէր, գուլթուլար իչինտէ սարտէլա, Լիսն չէհրինին սալամին նամ մէշհուր սուճուղու վէ ֆօմ պալըգլարը, Էվրոբանընն չիչէլէր իչինտէ սագլանմըշ նէֆիս թիւրլիւ թուրշուլարը, Թուզլու սու իչինտէ սագլանմըշ թազէ ֆասուլեա, եէշիլ զէյթուն, պէզէլեա, վէ չիչէլեր իչինտէ տօմաթէս վէ սայիրէ տէ պուլունուր։

Պաղըլար պիզիմ ֆիեաթլարըմըզը պիր անը պէհա պուլմագտա օլտուգլարընտան, պու զաթլարա խապէր վէրիրիզ քի, մաղազամըզտա ֆէնա մալի իյի մալ եէրինէ սաթմագ, էքսիք թարթմագ վէ սայիր պուլնէվհիյլէքեարլըգլարա իրթիքեապ օլունմամագտա, վէ պինաէն ալէյհ ֆէնա մալ իյի մաթա եէրինէ ուճուզ ֆիեաթ իլէ վէրիլիպ տէ, քիմսէ իղֆալ իտիլմէմէքտէ տիր։ Ուճուզճուլուգ խուսուսունտա, մաղազամըզ իլէ հիչ պիր մաղազա բէգապէթ իթմէմէքտէ տիր, վէ իտէմէգ։

ԲԱՐԼԱՏԸՃԸ ՍՈՒ

Մէզքիւր նէվիճատ սու, չիչէլեր իչինտէ պուլունմագտա օլուպ, պագըրտան վէ բիրինճէտէն մամուլ էշեալարընը քիրինի իքի տագղդա իչինտէ թէմիզլէմէքտէ վէ օնլարա ֆէկզելատէ պիր բարլագլըգ վերմէքտէ տիր։

Իչպու բարլատընը սու տախի Ալաճա համամընտա Բէթէնճիլեր գաբուսունտա Ն. 14 Հայկական Վաճառատունտա ֆիրուխթ օլունմագտա տբր։

ԲԱԶԱՐԼԸԳ ԵՕԳ—ՍԱԹՐՇԼԱՐ ԲԷՇԻՆ

ՏՕԳԹՕՐ

ՑԱԿՈԲ ԷՖԷՆՏԻ ՍԻՄՈՆՕՖ

Բայիթախթըմըզտա վէ միլլէթի. միզտէն օլտուղու հալտէ պիր թապիպի հազիզ տահա տրթմըշ տբր. չէօյլէ քի տօգթօր Յակոբ էֆէնտի Սիմոնօֆ Փարիստէ քէնտի իլմինի բէք բարլագ սուրէթտէ թահսիլ ու իլմալ, վէ քէնտի շէհատէթնամէսի տաազ ու իսթիհսալ պիրլէ, պու տէֆա պու թարտֆա ատէթ իյլէտիկինտէն, վէ շիմտի քի հալեաղ մէվսիմի օրմասը ճիհէթլէ Պողազ իչինտէ, Մէզար պուրնու նամ մահէլլտէ 30 նիւմէրօ իլէ միւրագդամ սահիլխանէտէ իգամէթ իյլէմէքտէ պուլունտուղունտան, հէր կիւն մահէլլի մէզպուրտէ, քէնտույէ միւրաճաաթ իտէն քէյֆիզլէրի զապալ իյլէմէքտէ օլտուղու կիպի, չարշմպիհ կիւնլէրի տախի, մէճճանէն օլտուղու հալտէ, պագմագտա տբր։

Բազար իրթէսի վէ բէնճէմպիհ կիւնլէրի, սաաթ 6տան 8է գատար, Իսթանպոլտա Պաղչէ գաբուսունտա վագը 18 նիւմէրօրու Մէրհամէթճեան էճզախանէսինտէ պուլունմագտա, վէ միւրաճաաթ իտէն քէյֆիզլէրէ մէճճանէն պագմագտա տբր։

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԻ ՈՃՈՎ

Երէսուէրօց

ԹՈՎՄԱՍ ԹԷՐԶԵԱՆ

Թէրզեան էֆէնտինին իշպու զաեէվթ միւֆիտ էսէրի, պունտան էվվէլ չայեան օլտուղու գապալիյէթէ մազհար օլարագ, իլբ թապընտան գալմամբշ օլտուղունտան, պու տէֆա լազըմ կէլէն պաղը թէպէտիրաթ տախի իճրա օլունարագ թէքրար թապ իտիլմիշ տիր։

Պու քիթապ ֆրանսբզճա էօյրէնմէք արզուսունտա պուլունանլարա պիսիլ. քը խբամէթի իտէպիլէճէկլինտէն, օլ արզուտա պուլունանլարընն, հէմ չաբուգ սուրէթտէ, վէ հէմ տէ էօյլէ հավայի օլմաեբպ, էսասընը պիր թարզտա լիսանը ֆրանսէվլի թահսիլ իյլէմէք իսթէեէնլերին պիրբր թանէ իշթիրա իլէ, իսթիֆատէ իյլէմէկերինի նասիհաթ իտէրիզ։

Ֆիեաթը 6 ղուրուշ տուր։

ՏՕԳԹՕՐ

ՃԷԼԱԼԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Տօգթէօրու միւմարիլէյհ, եաղընըզ ֆրէնկի իլլէթի, վէ պէդսօուզլուղու, վէ ումումի ալաթը թէնասիւլիյեէ (ծննդական գործարան.ք), վէ խորաբ եօլարընա տայիր խասթալըգլարա տիւշար օլանլարընն, էմրի թէտավիլէրինէ պագմագտա տբր։

Տօգթօր Ճէլալեան էֆէնտի, սապգը վէճճ իւզրէ, հէր կիւն սաաթ 4տէն 10ա գատար, Պաղչէ-գաբուսունտա, Համիտիյէ թիւրպէսի սբբասընտա, Սինապեան Վիչէն էֆէնտինին ԻԲԻ ԳԱԲՈՒԼՈՒ թէսմիյեէ օլան 32 նիւմէրօրու էճզախանէսինտէ խասթալար գապալ իթտիկի կիպի, բազար կիւնլէրի տախի, Պէյօղլուտա, Աղա ճամիսինտէ, Սագըզ-աղաճը ճատտէսինտէ, 27 նիւմէրօրու քէնտի խանէսինտէ, քէզալիք մէրիզանը գապալ իյլէմէքտէ տիր։

ՄՈՒՍՑԷՆԷՑԻ ԽԱՍԹԷԿԵԱՆ ՏՕՔԹԷՕՐ ՇՈՒԱՐՑ

Էօյլէրէն, էօյլէ սոնա ալրֆ. սարֆ 4ն ֆապար

40-Պիւյիւք Հէնտէք սօգաղը-40

Տօքթէօրիւ միւմարիլէյհին գապինէսինտէ, հէր նէվի հավա պօշալարբը, վէ նէֆէս եօլարընա էնվայը էճզա պուխարլարը իւֆլէմէկէ մոխսուս ալէթլէր մէվճուտ օլուպ, ագ ճիկէր վէ պօղազ վէ պուրուն խասթալըգլարընա խուսուսի օլարագ պագտըղը կիպի, էլէքթրիք ալէթլէրէյլէ իճրա օլունան հէր նէվի թէտավիյի եաբան էսկի կէօքիւզ վէ նէզլէ, վէ պօղմաճա էօքսիրիւք, վէ տիֆթէրի վէ եէլ վէ սինիր խասթալըգլարը, վէ քէօթրիմիւք վէ սարա կիպի իլլէթլէրին թապիպի խուսուսիի տիր։

Քէզա, կիպրի խասթալըգլար, զայիֆիլիք վէ զայրիհիւմ։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕԲԱ ՖՕՐՕԱԼԱՐՍ

Բարիս, 2 օգոստոս

Ֆրանսբզ ֆոնտսու 3%	81-30
» » 5%	114-51
Էսհամբ Ռումումիէ աչբլար	10-45
» » գաբանտը	10-50
1865 Իսթիգրազը	-
1869 »	-
1873 »	-
Ռումէլի չըմէնտը. Թահվիլա.	49-21½
Օսմանլը Պանգասը	625-
Գրէտի Լիոնէ	667 50
Ռուս ֆոնտսու 5% (1877	-
Ռուսիանըն Շարք իսթիգրազը	-
Իթալիա ֆոնտսու	87-5
Մըսըր իսթիգ. պիրլէշմիշ	253-75
Իսբանեա խարիճի իսթիգրազը	27-
Գամպիօ Լոնտրա իւզէրինէ	25-12

Բարիս, (Պուլվար) 1 օգոստոս

Ֆրանսբզ ֆոնտսու 3%	-
Էսհամբ Ռումումիէ	-

Լոնտրա 2 օգոստոս

Ինկիլիզ գոնսոլիտի	99-¾
Էսհամբ Ռումումիէ աչբլար	10-3/16
» » գաբանտը	10-¼
1865 Իսթիգրազը	12-¾
1869 »	11-⅝
1871 »	57-½
1872 (Գոնտիւ Թէզգօր)	20- 2
1873 »	10-¼
Տէվլէթի Ալիէնին 1877 իսթիգ. բազը	66-
Օսմանլը Պանգասը	17-½
Ռուսիա իսթիգրազը 1873	81-⅝
Մըսըր իսթիգրազը պիրլէշմիշ	50-¼
» իմթիեազը (չըմէնտը.)	78-½
Տարիա սանիեէ	52-¼
Մըսըրըն Բօչիլտ իսթիգրազը	74-½
1877 Մահարիսթան էսհամբ	100-¾
Գամպիօ Բարիզ	-

Վիէննա, 2 օգոստոս

Լոնտրա իւզէրինէ գամպիա	-
Ռումէլի տէմիր եօլ թահվիլաթը	23-70

ԳԱԼԱԹԱ ՖՕՐՕԱՍԸ

Էսհ. Ռումումիէ յուլիս 21 ագշմ. գբ.	11-19
» » յուլիս 22 սպհ. ալ.	11-26
» » Լն եիւքսէք	-
» » Լն աշաղը	-
» » Սաաթ 5 տէ	11-26½
1863 Իսթիգ. (Մուքօն) 6% ֆ.	-
1865 » » 6% ֆ.	56-
1869 » (Բինաբ) 6% ֆ.	50-
1872 » (Գոնտիւ Թրէզօր	20-
1873 » (Բինաբ) 6% ֆ.	48-
Ռումէլի չըմէնտրֆէր	50-
Ըէքօր ղուրուշ	-
Հէվալէսկ »	25-
Ագչէ ֆայիզի %	9-

ԱԳՈՒՍՏՈՍԻ ՖՈՒՐՍԱԹԸ

Գրէտի ժէնէրալ 6%	6-
Սօսիէթէ ժէն 6%	5- 5
Իսթանպոլ Պանգասը	9-
Սօսիէթէ Օթթօման	3-30
Թրամվայ 5%	330-
Լավրիսմ (մատէն)	170-

ԱԳՋԵԼԷՐԻՆ ԲԻԱՋԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 ղրշտան	Ղ. Փ.
Ինկիլիզ լիրասը	110- 5
Ֆրանսբզ ալթունու	87-38
Բօլ	90-18
Գրիմից ալթունու	51- 5
Պէեազ մէճիտիյէ	108-11
Մէթալիք	206-
Պէչիք	210-
Ալթընըզ	126- 4
Պագըր	700-
Գարպոն գայիմէսի գարիք	9- 5

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ԲԻԱՋԱՍԸ

Էն եիւքսէք	1100-
Էն աշաղը	1100-
Սաաթ 5 տէ	1010-

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ ԿԵՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ